

Konference om vidensamarbejde (Arr. af Center for
Entreprenørskab og Innovation ved AU)
Torsdag den 19. juni 2014 kl. 10.00 – 16.00
Kammersalen, Musikhuset, Aarhus

Bent Hansen: Fra Genvej til Hovedvej (15 minutter)

Hvis man vander et træ, så ved alle, at træet vil gro. Det er en helt basal og enkel form for viden.

Der findes også en anden slags viden, der er i stand til at forklare, hvad det er for nogle biologiske processer, der får et træ til at gro, når det vandes.

Der er også viden, der kan forklare, hvorfor træet gror bedst, når det får en bestemt mængde vand på et bestemt tidspunkt og på en bestemt måde.

Og endelig er der en form for viden, hvor mennesker med stor viden om at dyrke træer går sammen og deler deres viden for at hjælpe hinanden til at få flere, større og bedre træer.

De første slags viden kan man få fra bøger, fra forelæsninger eller i databaser. Mens de to sidste slags først og fremmest kommer fra, at have prøvet tingene af i praksis.

De forskellige former for viden spiller ind, når vi ser på, hvordan virksomheder arbejder med læring og innovation. Der er virksomheder, der bruger DUI- innovation, dvs. – Doing – Using and Interaction og hvor nye produkter udvikles i et samarbejde mellem virksomhedens medarbejdere, kunder og leverandører. Det handler om at have know-how og know-who .

Og der er andre, der anvender STI-innovation, dvs. – Science - Technology - driven Innovation. STI er eksplicit viden, der bygger på forskning. Her handler det om know-what og know-why. Forskningen finder svar, der kan sættes på ord eller formel, formidles globalt og deles med alle.

For DUI-innovationens vedkommende er der i højere grad tale om en implicit viden, hvis oprindelse somme tider kan være skjult eller tavs og derfor vanskelig at sætte ord på. – "Jeg kan ikke forklare hvorfor, men sådan gør vi bare her – og det virker !"

Og det er jo det, det handler om. Det skal virke!

...og hvis jeg lige skal gøre mit eksempel færdigt...

Når vi nu ved, at vanding får et træ til at gro og at forskellige vandingsmetoder får et træ til at gro bedre, er det så ikke nærliggende at kombinere de forskellige typer viden til at udvikle et helt nyt biologisk vandingssystem, der kan forøge træets evne til at udnytte vandet og dermed få flere, større og bedre træer for de samme ressourcer.

Vækstforum i Region Midtjylland søsatte "Genvej til ny viden tilbage" i 2011 på baggrund af forskning, der viste, at innovative virksomheder, der kombinerer medarbejderes praktisk baserede viden med forskernes teoretiske viden, er de bedste til at bringe nye produkter eller services på markedet. En analyse fra Forsknings og Innovationsstyrelsen viste, at virksomheder, der samarbejder med videninstitutioner har 15 % højere produktivitet i gennemsnit pr. medarbejder end virksomheder, som alene står for deres forskning og udvikling. En forskel, der kan gøres op i knap 50.000 kr. årligt pr medarbejder.

Samtidig kunne vi selv påvise, at det igen og igen var de samme få virksomheder - "the usual suspects" – der deltog i samarbejde med forskere. På den måde blev det store innovationspotentiale hos især de små og mellemstore virksomheder slet ikke udnyttet i tilstrækkelig grad. Målet var således både at få flere virksomheder og at flere nye virksomheder med i vidensamarbejde.

Vi satte os et endnu et mål, nemlig at de virksomheder, der deltog i projektet også skulle opnå et økonomisk udbytte af at være med i projektet. De skulle lære noget, der kunne blive til penge !

Men for Vækstforum, var det vigtigste formål, at vi selv kunne blive klogere på, hvilke metoder, der virker bedst til at stimulere vidensamarbejdet, så vi med den nye viden i bagagen kan gå ud og få mange flere virksomheder med.

Det er lykkedes over al forventning.

I midtvejsevaluering af Genvej til ny viden i 2012 er hovedkonklusionen: "Resultatet er, at de midtjyske virksomheder har fået lige så gode vilkår for vidensamarbejde som virksomhederne i de lande, der har de stærkeste programmer for vidensamarbejde, Tyskland, Schweiz og Storbritanien"

Ud over at vise, at Region Midtjylland er kommet i klasse med de bedste spillere i Europa, viste midtvejsevalueringen også, at Genvej til ny viden lukker "et hul" i det danske innovationssystem ved at tilbyde de "jomfruelige" virksomheder en lettere og mere overskuelig indgang til at samarbejde med forskere.

Evalueringen peger på, at en styrke ved initiativet netop er, at virksomheder uden erfaring med samarbejde med forskere, tages "ved hånden" gennem hele forløbet. De får den nødvendige sparring til at modne og skærpe deres oprindelige projektidé og de får hjælp til at finde den rette forsker i Aarhus, i Danmark eller på udenlandske universiteter, hvis det er der, man finder den bedste viden. Evalueringen fremhæver også den løbende facilitering af samarbejdet mellem virksomheder og forskere. Faciliteringen er ikke mindst med til at sikre, at den nye indsigt og læring, der opnås gennem samarbejdet også forankres varigt i virksomheden, påvirker innovationsadfærden hos ledelse og medarbejdere og på sigt stimulerer til øget vækst og udvikling.

Har vi så fået det ønskede udbytte af Genvej til ny viden ?

De virksomheder, der deltog i midtvejsevalueringen, var meget optimistiske i deres forventninger til det forretningsmæssige udbytte af samarbejdet. Men erfaringen siger os, at det kan tage 2-3 år inden resultatet af investeringen også kan ses på bundlinjen. Det vil vi spørge ind til over de næste par år. Senere i dag skal vi møde nogle af virksomhederne og så får vi nok at høre, om de kan begynde at se effekterne af deres samarbejde med forskerne.

Som Region har vi lært meget. Vi er blevet meget klogere på, hvilke metoder der virker bedst og vi har ambitioner om, at langt flere små og mellemstore virksomheder fremover skal nyde godt af erfaringerne fra Genvej til ny viden. Foreløbig har vi sammen med Innovationsfonden sat gang i et forsøg, hvor vi kombinerer en Videnkupon med faciliteringsmetoder fra Genvejs-projektet. Formålet er at undersøge, hvordan facilitering af samarbejdet mellem SMV'er og forskere kan medvirke til at øge virksomhedernes udbytte af en Videnkupon.

Regionen og Aarhus Universitets Center for Entreprenørskab og Innovation har også medvirket til udviklingen af Innovationsfondens nye program, Innobooster, der skal skabe øget vækst og udvikling i landets små og mellemstore virksomheder gennem øget samarbejde med videninstitutioner.

Vi vil gerne være med at booste "Innobooster" i de midtjyske virksomheder ved at bruge erfaringerne fra Genvej til ny viden. Vi forestiller os at etablere et netværk af facilitatorer, der skal gøre det lettere for små og mellemstore virksomheder at samarbejde med forskere om innovation. Vi vil have flere virksomheder til at samarbejde med forskere og vi vil gerne have, at de, der deltager, opnår et større kommercielt udbytte af samarbejdet. Etablering af netværket indgår i drøftelserne om Vækstforums kommende handlingsplan og det er naturligvis også Vækstforum, der tager stilling til, om og hvordan tankerne skal realiseres.

Genvej til ny viden er blevet en succés fordi mange gode kræfter - fra lokale erhvervsråd over Væksthus og Innovationsnetværk til universiteter - har trukket på samme hammel. Center for Entreprenørskab og Innovation og deres dygtige projektteam har i sagens natur trukket det store læs. Tak for det. Men også tak til den øvrige del af Aarhus Universitet, til de mange forskere herfra og fra andre videninstitutioner, der har taget del i projektet. En del af formålet med Genvej til ny viden har også været, at nedbryde nogle af de mentale barrierer mellem virksomheder og forskere. Erfaringerne fra "Genvejen" tyder på, at disse barrierer står for fald - også på universiteterne.

En genvej betegner en kortere vej end den normale, en smutvej, som kun de færreste kender og benytter. Vækstforum satte gang i Genvej til ny viden som et eksperiment, der skulle finde nye veje for samarbejde mellem små og mellemstore virksomheder og forskere. Eksperimentet er lykkedes og afsluttes her i efteråret. Men det er mit håb og min forventning, at dét, der begyndte som en lettere vej til ny viden for de få, går hen og bliver en fremtidig hovedvej til øget vækst og udvikling for de mange.